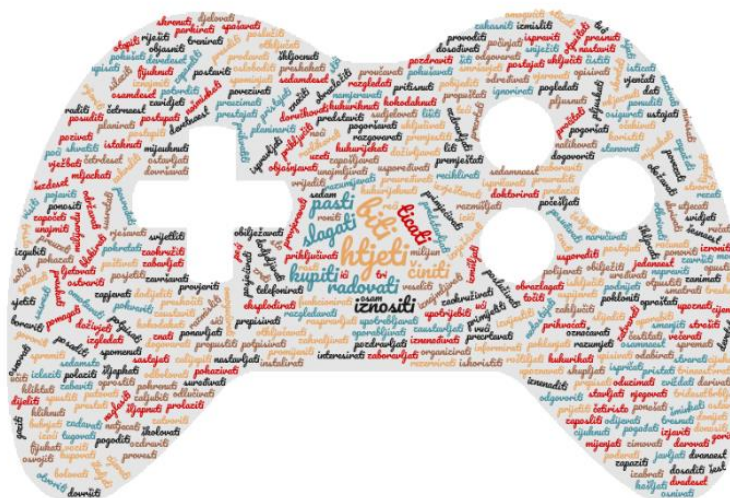

Morfološke igre na primjeru igara za učenje glagolskih oblika

Međunarodni znanstveni skup 4. *Međimurski filološki i pedagoški dani*
(Čakovec, 26. travnja 2019.)

Prezentacija je izrađena u okviru projekta Hrvatski mrežni rječnik – Mrežnik (IP 2016-06-2141), koji u cijelosti financira Hrvatska zaklada za znanost.

Daria Lazić i Josip Mihaljević

Glagolska morfologija u nastavi

- osnovna škola
 - glagolski oblici sustavno se uče u višim razredima
- srednja škola
 - osnovnoškolsko znanje usustavljuje se i proširuje
 - uči se morfološko nazivlje

Cilj igara

- vježbanje prepoznavanja glagolskih oblika
- vježbanje tvorbe glagolskih oblika
- uvježbavanje oblika pomoćnih glagola *biti* i *htjeti*
- prepoznavanje glasovnih promjena koje se događaju pri tvorbi oblika
- otklanjanje čestih pogrešaka

Komu su igre namijenjene?

- sadržaj igara primjeren je za učenike osnovne škole koji su na nastavi obradili glagolske oblike te za učenike srednjih škola
- mogu biti korisne i strancima na višem stupnju učenja hrvatskoga koji trebaju usvojiti cjelokupni konjugacijski sustav
- neke igre imaju mogućnost odabira među nekoliko razina

Igre

- Napiši glagolski oblik (miješani kviz)
- Razvrstavanje glagolskih oblika (igra dovlačenja)
- Pamtilica za pomoćne glagole
- Česte jezične pogreške (kviz)

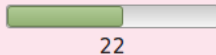
Napiši glagolski oblik

- igrom se uvježbava samostalna tvorba oblika
- trenutačna verzija sadržava jednostavne glagolske oblike
 - prezent, imperfekt, aorist, imperativ
 - planira se dodavanje glagolskih pridjeva i priloga, složenih glagolskih oblika te mogućnost odabira oblika koji će se uvježbavati
- u igri se pojavljuje 12 nasumično odabranih zadataka u kojima igrač treba upisati traženi oblik
 - zastupljeni su svi oblici koje igra trenutačno sadržava
- kod oblika u kojima se javlja kakva glasovna promjena postavlja se i potpitanje o tome o kojoj je promjeni riječ s tri ponuđena odgovora za odabir

Napiši glagolski oblik

1/12.
peći
imperfekt 1. lice mn.

mi pe[...]

Netočno

Točni odgovori mogu biti: **pecijasm**, **pečasm**

Neki glagoli mogu imperfekt tvoriti na dva načina: nastavcima *-ijah*, *-ijaše...* (*pek + ijah > pecijah*) ili nastavcima *-jah*, *jaše...* (*pek + jah > pečah*).

Kad glagoli čija osnova završava na *k*, *g* ili *h* imperfekt tvorenastavcima *-ijah*, *-ijaše*, *-ijaše*, *-ijasm*, *-ijaste*, *-ijahu*, provodi se **palatalizacija**.

Kad glagoli čija osnova završava na *k*, *g* ili *h* imperfekt tvorenastavcima *-jah*, *-jaše*, *-jaše*, *-jasm*, *-jaste*, *-jahu*, provodi se **jotacija**.

dalje

Točno

+ 20

Do koje je glasovne promjene došlo pri tvorbi oblika **pečah**?

do jotacije

do palatalizacije

do sibilarizacije

dalje

Točno

+ 30

Do koje je glasovne promjene došlo pri tvorbi oblika **pečah**?

Neki glagoli mogu imperfekt tvoriti na dva načina: nastavcima *-ijah*, *-ijaše...* (*pek + ijah > pecijah*) ili nastavcima *-jah*, *jaše...* (*pek + jah > pečah*).

Kad glagoli čija osnova završava na *k*, *g* ili *h* imperfekt tvorenastavcima *-ijah*, *-ijaše*, *-ijaše*, *-ijasm*, *-ijaste*, *-ijahu*, provodi se **palatalizacija**.

Kad glagoli čija osnova završava na *k*, *g* ili *h* imperfekt tvorenastavcima *-jah*, *-jaše*, *-jaše*, *-jasm*, *-jaste*, *-jahu*, provodi se **jotacija**.

Sadržaj igre

- odabir glagola
 - za prvu inačicu odabrano je deset glagola, postoji mogućnost dodavanja drugih
 - različite glagolske vrste, glasovne promjene, svršeni i nesvršeni glagoli
 - *zasipati, zasuti, spavati, zaspati, pisati, napisati, peći, ispeći, kupovati, nakupovati*

Oblikovanje igre

- program ispisuje početak oblika, igrač treba dopisati ostatak – pojavilo se pitanje rastavljanja:
 - osnova i nastavak?
 - *spav-am*
 - *peč-em, pek-u* – podatak o glasovnoj promjeni važan je
 - *kupuj-em, kupu-jem?*
 - kombinacija?
 - *spav-am, ali pe-čem?*
 - rješenje:
 - program ispisuje samo prvih nekoliko slova kao pomoć, a ne cijelu osnovu

Oblikovanje igre (2)

- u prvoj inačici u zadatku se navodio samo traženi oblik, lice i broj, npr.:
 - imperfekt 1. lice mn.
- pri testranju igre primijetili smo da to usporava reakciju, pa smo odlučili dodati osobnu zamjenicu:
 - imperfekt 1. lice mn.
mi pe... (*peći*)
- imperativ: *mi pecimo?* > (*mi*) *pecimo*

Razvrstavanje glagolskih oblika

- igra u kojoj zadane oblike treba razvrstati s obzirom na to o kojem je obliku riječ
 - aorist, perfekt, pluskvamperfekt, futur I., futur II., prezent, imperfekt
- u svakome zadatku nalaze se tri polja s odabranim glagolskim oblicima te devet izmiješanih blokova koji sadrže glagole u nekome od tih oblika
 - razvrstavanje u polja izvršava se s pomoću dovlačenja blokova
- vježba prepoznavanja oblika

Razvrstavanje glagolskih oblika

FUTUR II.	PLUSKVAMPERFEKT	FUTUR I.
budete igrale		
bila je vozila	popit ćemo	bude popio
bio si igrao	će igrati	bile su popile
vožit ćete	budem vozio	

preostale sekunde: 42

Razvrstavanje glagolskih oblika

FUTUR II.	PLUSKVAMPERFEKT	FUTUR I.
budete igrale +1	bile su popile +1	popit ćemo +1
bude popio +1	bila je vozila +1	vožit ćete +1
će igrati FUTUR I.	bio si igrao +1	
budem vozio +1		

preostale sekunde: 28

idućí zadatak

Sadržaj igre

- trenutačna inačica sadržava tri kombinacije glagolskih oblika:
 - a) perfekt, futur II., prezent
 - b) futur II., pluskvamperfekt, futur II. (složena vremena)
 - c) aorist, prezent, imperfekt (jednostavna vremena)
- svakomu obliku treba pridružiti 3 – 4 glagola
- moguća razrada:
 - odabir broja glagola za vježbu, razvrstavanje oblika samo jednoga glagola ili više njih
 - odabir oblika koji će se vježbati, npr. samo prošla vremena, samo jednostavni glagolski oblici...

Pamtilica za pomoćne glagole

- igrač odabere pomoćni glagol *biti* ili *htjeti* za koje mora spojiti oblik glagola s ispravnim oblikom
 - npr. za glagol *biti* kartica **futur I.** povezuje se s karticom *bit ću*
- igrač može dodatno odabrati razinu koja određuje težinu igre

ODABERI POMOĆNI GLAGOL

biti

htjeti

ODABERI RAZINU

1

2

3

HOĆAŽ
HOĆEĆI
HOĆU
HTJETI
HOTJEUŠI

PERFEKT

HTJETI

HOĆAŽ
HOĆEĆI
HOĆU
HTJETI
HOTJEUŠI

FUTUR I.

HTJET ĆU / ĆU HTJETI

FUTUR II.

INFINITIV

BRAVO!

broj pokušaja : 7
vrijeme igre : 0 : 23

bodovi: 22

Ime:

predaj

odaberite drugu igru

Česte jezične pogreške

- zadatak se prikazuje kao rečenica koja ima prazninu na mjestu glagolskoga oblika te igrač treba odabrati ispravan oblik
- odgovori su ponuđeni korisniku
- nakon svakoga odgovora pojavljuje se napomena u vezi s rješenjem

Česte jezične pogreške

1/7.
_____ **bih ići u kino, ali prvo moram dovršiti zadaću.**

ostalo je još 2 sekunde za odgovor

htio htjeo

Netočno

Točan odgovor je:

Htio bih ići u kino, ali prvo moram dovršiti zadaću.

Kod glagola koji u infinitivu završavaju na **-jeti** (npr. **voljeti**) u obliku glagolskoga pridjeva radnog za muški rod jednine **je** se mijenja u **i** ispred nastavka **-o**: **vid-i-o** > **vidio**.

U svim ostalim licima i rodovima zadržava se **je**: **vidjela, vidjelo, vidjeli, vidjele, vidjela**.

dalje

Točno

+ 16

Kod glagola koji u infinitivu završavaju na **-jeti** (npr. **voljeti**) u obliku glagolskoga pridjeva radnog za muški rod jednine **je** se mijenja u **i** ispred nastavka **-o**: **vid-i-o** > **vidio**.

U svim ostalim licima i rodovima zadržava se **je**: **vidjela, vidjelo, vidjeli, vidjele, vidjela**.

dalje

Sadržaj igre

- u trenutačnoj inačici ispituju se sljedeći problemi
 - 1) smjena *je/i* u glagolskome pridjevu radnom (*vidjela, vidio*)
 - 2) tvorba glagolskoga pridjeva trpnog (*donesen/donešen/donijet > donesen*)
 - 3) oblik infinitiva u futuru I. (*bit ću / ću biti*)
 - 4) perfekt povratnih glagola (*smijala se je > smijala se*)
 - 5) aorist glagola *biti* u kondicionalu (*ja bi trebala > ja bih trebala*)
 - 6) imperativ glagola kao što je *piti* (*pi > pij*)
 - 7) prezent glagola *zaspati* i *zasuti*
- za svaki problem u program je uneseno nekoliko pitanja te on nasumičnim odabirom prikazuje po jedno pitanje iz svake skupine

Dizajniranje i razvijanje igara

- pitanja, odgovori i ostali podatci u igrama oblikovani u formatu JSON
- animacije i logika u jeziku jQuery
- tablice rezultata pohranjene su u Google tablicama
- igre su pohranjene za testiranje i anonimnu distribuciju s pomoću servisa GitLab

Dizajniranje i razvijanje igara

- elementi igrifikacije prisutni u igrama:
 - bodovanje
 - tablice rezultata
 - dodjela virtualnih medalja
 - razine
 - vremensko ograničenje

Poveznice

- Napiši glagolski oblik:
<https://borna12.gitlab.io/igre-mreznik/kviz-mijesani/>
- Razvrstavanje glagolskih oblika:
<https://borna12.gitlab.io/igre-mreznik/glagoli/>
- Pamtilica za pomoćne glagole:
<https://borna12.gitlab.io/igre-mreznik/pamtilica-pomocni-glagoli/>
- Česte jezične pogreške:
<https://borna12.gitlab.io/igre-mreznik/kviz-cestepogreske/>

Morfološke igre na primjeru igara za učenje glagolskih oblika

4. Međimurski filološki i pedagoški dani

HVALA NA POZORNOSTI!

Daria Lazić i Josip Mihaljević

